

נתיבות ישעיה

והוא מאמרים יקרים, שיחות מוסר וחיזוק משובבי לב
ונפש, שנאמרו בפני תלמידים מקשיבים בקול חוצב
להבות אש קודש, ושאתו כשאגת האר"י החי,
להנחילם נתיבות דעת התורה ועבודת השי"ת על
פרשת השבוע

ע"י מרן רבינו
הגאון רבי **אברהם יוסף ראזענבלום** זצוקלה"ה
ראש ישיבת שערי יושר

פרקי אבות תשפ"ב
פרק ה' משנה ד'
שנה ד' • גליון ס"ז

מי שיש בידו חידו"ת או טעיפס של
רבינו, וכן מי שרוצה לנדב גליון של
תורת רבינו - נא להתקשר למספר:
EXT 9 1-718-854-2290 או לפקס:
1-718-705-8608

חדש!
אפשר לשמוע השיחה הנדפסת
בנתיבות יושר של כל שבוע במספר:
1-718-559-6660

כל הזכויות שמורות

למערכת חידו"ת של רבינו
ישיבת שערי יושר

בהוצאת מכון "שם עולם"

מכון לחקר כתבי יד - קורות קהילות ואישים
רח' שחל 5, בני ברק
טל: 03-5701977 פקס: 03-5701967

אבות פרק ה' משנה ד'

עֲשֶׂרָה נְסִיוֹנוֹת נִתְּנָה אֲבֹתָם אֲבִינוּ, וְעָמַד בְּכָלֶם, לְהוֹדִיעַ בְּמָה חֶבְתּוֹ שֶׁל אֲבֹתָם אֲבִינוּ.

שהקב"ה הבטיחו ואמר לו, ונברכו
בך כל משפחות האדמה (שם שם, ג),
כשהביא הרעב לא הרהר אחר
מדותיו.

הרביעי, לקיחת שרה לפרעה -
והנסיון בזה היה, שהרי
השי"ת הבטיחו 'ונברכו בך', וכל ימיו
מסר נפשו לפני השי"ת, וכעת אירע
לו הדבק הקשה הזה, והיה יכול לבוא
חלילה לידי תרעומת, ועמד בנסיון
שלא היה לו שום תרעומת ומענות.

החמישי, מלחמת ארבעת
מלכים, שבשלש מאות
ושמונה עשר איש החזיק ונמח
בהקב"ה - ועל ידי בטחונו בהקב"ה,
יצא להילחם להציל את לופ, ונעשה
לו נס, שניצל והציל אחיו וכל
רבוש סדם ועמורה, והיה סובל
המקרים לטובתו לזכותו - מבאר
הרבינו יונה, שגם בזה הנסיון הוא
שלא תלה את כל הצרות שפקדו
אותו שחלילה השי"ת מבקש להרע
עמו, אלא הבין שהרי זה לטובתו,
ושעל ידי כל הנסיונות יצא לו רק
טוב.

עשרה נסיונות נתנה אברהם
אבינו ועמד בכלם.
הרבינו יונה מונה את עשרת
הנסיונות: הראשון, אור כשדים,
שהפילו נמרוד לכבשן האש וניצל,
וזה אינו מפורש בתורה, ומדברי
קבלה הוא, ויש לנו רמז לדבר זה
בתורה, שקודם פרשת לך לך נזכר
למעלה שני פעמים אור כשדים,
להודיע כי בשביל אותו הנסיון
שעמד בו הבטיחו השם יתברך
ויתעלה והביאו אל הארץ, כמו
שמצינו בנת, כי מתחילה כתוב
(בראשית ו, ח), ונח מצא חן בעיני ה',
ואחר כך פרשת אלה תולדות נח,
שניצל מימו המבול, על כי מצא חן
בעיניו.

הרבינו יונה ממשך: והשני,
שצוהו לצאת מארצו,
שנאמר (שם יב, א), לך לך מארצך
ועשה בן - על אף הקושי הגדול
לעזוב את בית אביו ומולדתו.

והשלישי, שנאמר (שם שם, י), ויהי
רעב בארץ - ומבאר
הרבינו יונה את הנסיון בזה, ואע"פ

וכמו שאנו רואים שאנו מבקשים רק בזכות עקידת יצחק ולא בזכות שאר הנסיונות.

העשירי, קבורת שרה, שנאמר לו, קום התהלך בארץ לארבה ולרחבה כי לך אתננה (בראשית יג, יז), וכשמתה אשתו לא מצא מקום לקברה עד שקנאו מעפרון, ולא הרהר.

והנה יש לנו להתבונן מהו הענין בעשרה נסיונות, שהרי כשמבקשים לבחון אחד על ידיעותיו, וכגון, כשאחד אומר שהוא יודע לעשות 'זייגערס' - מורה שעות, ושיש לו היכולת לתקן מורה שעות, הרי שבוחנים אותו על מורה שעות אחד, ואין צריכים לבחון אותו על עשרה מורי שעות, כי אם נדע שיש לו היכולת לתקן שעון אחד, מה יועיל לבחנו על עשרה, שאם ידע לתקן אחד, ממילא יוכל לתקן עשרה. ואם גם הראשון לא עלה בידו, מה יועיל לבחון אותו על השני והשלישי.

כמו כן, כשמבקשים לבדוק גוי אם הוא יכול לשפץ ולתקן הבית, אין צריכים לבחנו על עשרה בתים, כי אם יש לו היכולת לתקן בית אחד, ממילא יוכל לתקן כל העשרה, ואם

הששי, בן תשעים ותשע שנה במולו בשר ערלתו, שם עצמו בסכנת הזקנה - כי הרי זה סכנה לזקן למול עצמו, וניצל.

השביעי, לקיחת שרה לאבימלך - גם בזה היה הנסיון מה שלא הגיע לידי תרעומת על השי"ת.

השמיני, כשגרש הגר וישמעאל בנו כמצות ה', ואם הרע הדבר בעיניו על אודות בנו, וקיים מצותו - ולא היה לו שום מענה, הגם שהוכרח לגרש את הגר אשתו ואת ישמעאל בנו.

התשיעי, עקידת יצחק בנו, שכתוב בה (שם כב, יב), כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה, וכי עד עכשיו לא היה יודע והלא הכל גלוי וצפוי לפניו, אלא כשנדע הדבר לבריות, קורא הקב"ה בו כי עתה ידעתי, ובא להודיענו כי יראת שמים גדולה מכל המצוות שבתורה, שבכל הנסיונות לא אמר לו כי ירא אלקים אתה חוץ מזו, מפני שהיה הנסיון גדול שבכולם, כי לקח בנו להעלותו עולה - וממה שנאמר 'כי ירא אלקים אתה', מכאן שזהו השבח הגדול ביותר של האדם, ונסיון העקידה הוא הנסיון הגדול ביותר,

לתוך כבשן האש, ואעפ"כ אפשר שלא יוכל לשחוט את בנו.

לפעמים אפשר שיש באדם הכוחות לזרוק את עצמו לתוך כבשן האש, וגם לשחוט את בנו לפני השי"ת, ועם כל זאת אין בו הכוח שלא להקשות קושיות על הנהגת הבורא, שגם אם עמד בנסיונות של אור כשדים והעקידה, עדיין יתכן שעדיין לא יעמוד בכל הנסיונות, ורק השי"ת בידו לדעת מהו כוחו של האדם.

אנו רואים, שלכאורה שנים מהנסיונות הם אותם נסיונות ממש, מה שפרעה לקח את שרה ואבימלך לקח את שרה, שלכאורה הרי זה נראה לעינינו כאותו נסיון ממש. אבל כנראה שהמצב כשלקח פרעה את שרה והמצב כשלקח אבימלך את שרה, היו אז אצל אברהם אבינו בשני מצבים שונים. מצבים אחרים לגמרי, וממילא על אף שכבר עמד בנסיון בשעה שלקח פרעה את שרה, אין זה ראייה שיוכל לעמוד בנסיון בשעה שאבימלך יקח את שרה. מה שהשי"ת ניסה את אברהם אבינו בעשרת הנסיונות, הרי שרק בזה ניסה את אברהם אבינו בכל כוחותיו, אבל אילו לא היה מנסה אותו בכל הנסיונות, לא היו מנסים את כל הכוחות של אברהם אבינו,

לא יצליח בראשון, לא יצליח גם בשאר, ומהו הענין בעשרה נסיונות.

הביאור בזה הוא, הנהגה הכישרון לתקן מורה שעות, הרי זה כישרון אחד, ואם יש לו כישרון אחד, אין מן הצורך לבדוק עשרה פעמים, כי די בבדיקה אחת לראות שיש לו את הכישרון הזאת, לדוגמא, לתקן מורה שעות. ואכן אין צורך ביותר מבחינה אחת, שאם עלה הדבר בידו בפעם הראשונה, רואים את כשרונו הטוב, ואם לאו, לא יועיל בחינה שניה.

אבל כשמדברים ממידות האדם וכוחות האדם, הנה יש באדם הרבה כוחות ורצונות, ומשום כן אילו לא היה השי"ת בודק את אברהם אבינו בעשרה נסיונות, אף שכבר נבדק בתשעה נסיונות, עדיין לא נבדק עד כמה הוא נאמן להשי"ת בכל כוחותיו.

ונבאר - הנה הנסיון הראשון היה אור כשדים, והיה זה נסיון אם יסכים להיהרג על קידוש ה'. אבל גם לאחר שכבר עמד בנסיון זה, עדיין אין אנו יודעים אם יוכל לשחוט את בנו, לפי שאפשר שההרגש שלו כלפי בנו ורצונו שבנו ישאר בחיים, יותר חזק משאיפתו שיישאר הוא בעצמו בחיים. ויתכן מאד שאת עצמו יזרוק

כאשר השי"ת ניסה את אברהם
אבינו, ניסה אותו בכל
כוחותיו ובכל מידותיו, ורק כשעבר
אברהם אבינו את הבחינה בכל
כוחותיו, אז השלים נפשו. משום כן
היה צריך לעשרה נסיונות, כי השי"ת
רצה לראות איך שהאבות הק'
השלימו נפשם בשלימות.

אלא שעדיין יש להבין מהו ענין
הנסיון, והרי השי"ת יודע עד
כמה השלים כל אחד עצמו בכל ענין
וענין, וכמו שנאמר 'כי אתה ידעתי כי
ירא אלהים אתה', ומהו ענין הנסיון,
מאחר שהכל גלוי וידוע לפניו.

הביאור בזה הוא, כי השי"ת ברא
את האדם והורידו לעולם
הזה שהוא מקום העבודה והנסיונות,
ובמקום זה קונה האדם את שלימות
נפשו ואת מקומו בעולם הבא,
והעמיד השי"ת את הבריאה באופן
זה שעבודת האדם נעשה ונפעל רק
על ידי המעשים, וכל כוח התעלותו
של האדם הוא רק על ידי המעשים,
שכך העמיד השי"ת ברצונו את
הבריאה, שיוגע האדם לידי השלימות
רק על ידי המעשה ולא על ידי
המחשבה.

והוא, לפי שהעולם הזה הוא עולם
העשייה, כי תפקיד האדם
בעולם הזה הוא העשייה, ואמנם אנו

ורק השי"ת ידע אימתי סיים לנסות
את אברהם אבינו.

אכן כך, שאנו רואים לפעמים
אנשים שבחלק מהענינים הם
גדולים מאד ובשאר ענינים הם
רחוקים עד מאד מהשלימות. כגון,
לפעמים רואים אנשים שהם בעלי
צדקה גדולים, וגומלי חסדים גדולים,
שלא רק שהם נותנים צדקה בממון,
אלא שהם מסייעים לאחרים בעצה
ובתבונה.

אמנם, אותו גומל חסד, אם רק
יגעו בקצה כבודו, הרי
שהוא ינקום על ענין זה באופן נורא,
לפי שבמידה של צדקה וחסד כבר
השלים עצמו, אבל בענין של הכבוד
עדיין לא התחיל להגיע לידי שלימות,
וכאשר חסר לו אפילו משהו של
כבוד אין לו שום יכולת לסבול את
הדבר.

כמו כן אנו רואים לפעמים אנשים
שהם גדולים בצדקה וחסד,
ומצד שני במסחרם הם מרמים את
זולתם. והוא, כי במידת הצדקה וחסד
כבר עמלו עם עצמם והשיגו מה
שהשיגו, אבל כשבא לפניהן נסיון של
גניבה ואבירה, אין להם את הכוח
לעמוד בנסיון, כי יש מציאות שהאדם
ישלים עצמו במידה אחת ובכוח
אחד, ובדבר אחר ישל בנקל.

השבת הוא לבוא לידועה שהשי"ת ברא את העולם בששה ימים וביום השביעי שבת וינפש. וכמו כן נאמר בלוחות שניות שהשבת הוא זכר ליציאת מצרים.

והנה אילו היה האדם בכל שבת מתבונן במחשבתו בכל עניני

השבת, 'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי', ושהשבת הוא זכר ליציאת מצרים, ויחד עם זה היה עושה מלאכה בשבת, הרי הוא חייב סקילה. כי מאחר שהשי"ת העמיד את השבת באופן הזה, הרי שכך הוא השבת, ואין די במה שמניחים תפילין במחשבה ובמה ששומרים השבת במחשבה.

שכן הוא רצון הבורא שעבודת האדם תהיה דווקא במעשים, שתכלית שלימות האדם יבוא רק על ידי המעשים, לפי שתפקיד האדם הוא לבוא בשלימות בעולם הזה, שהוא עולם העשייה. ובעולם הזה עליו לבוא לדרך ה' ועבודת ה' על ידי המעשים.

המעם והענין למה השי"ת ברא את העולם באופן שכל תיקונו יהיו רק על ידי מעשים אין לנו

מבינים שהשי"ת היה יכול לברוא את העולם באופן שיפעלו כל ענין על ידי המחשבה בלבד, שעבודת האדם תהיה על ידי מחשבה בלבד ומוח, אבל רצון השי"ת היה באופן אחר, שעבודת האדם נפעלת רק על ידי המעשים.

כמו שאנו רואים שכל אחד מחויב להניח תפילין, וענין הנחת תפילין הוא כמו שאומרים בלשם יחוד קודם הנחת תפילין, 'שנוכר נסים ונפלאות שעשה עמנו בהוציאנו ממצרים, ואשר לו הכוח והממשלה בעליונים ובתחתונים לעשות בהם כרצונו, וצונו להניח על היד לזכרון זרוע הנטויה, ושהיא נגד הלב לשעבד בזה תאוות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו, ועל הראש נגד המוח, שהנשמה שבמוחי עם שאר חושי וכוחותי כולם יהיו משועבדים לעבודתו יתברך שמו'. והנה מי שמתבונן בכל הכוונות של הנחת תפילין במחשבה בעלמא, אם בפועל לא הניח תפילין בזרועו ובראשו הרי שלא יצא ידי חובתו.

כמו כן ענין מצות השבת הוא כמו שמפורש בתורה (שמות כ, יא),

'כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ את הים ואת כל אשר בם וינח ביום השביעי', והיינו שמצות

העקידה, אבל אם לא יהיה לו הנסיון בפועל, לא היה זוכה לשלימות שזכה לו על ידי מה שעמד בנסיון העקידה, לפי שאנו חיים בעולם העשייה, ובעולם העשייה לא מגיעים לידי השלימות כי אם על ידי העמידה בנסיון בפועל על ידי מעשה.

הנה, מעשה האדם גדול וחשוב עד למאוד, והדרך לבוא לידי השלמות ולידי תיקון הוא רק על ידי המעשה. אמנם כפי מה שירבה בכוונת הלב בשעת המעשה, הרי שהמעשה נחשב יותר, כי הכוונה מגדיל את חשיבות המעשה עשרת מונים, אבל סוף כל סוף העיקר הוא המעשה ולא הכוונה.

אין לנו השגה בחשיבות מעשה המצוה. מהאר"י הק' איתא, שכאשר האדם נותן צדקה, הרי זה נראה לנו כמעשה פשוט, שפותחים את כיס הממון ולוקחים את הממון ליד ונותנים אותו לעני.

אבל האמת הוא שעל ידי מעשה נתינת הצדקה, על ידי תנועות היד, נתינת היד לכיס ולקחת הממון ונתינתו לעני, נפעלים על ידי כן תיקונים נפלאים, לפי שכל מעשה המצוה נעשה על ידי כן רמזים של שמות הק', ואין כאן המקום לפרש איזה שמות נפעלים.

השגה בזה, אבל עלינו לדעת שבאופן זה ברא השי"ת את הבריאה.

וזהו גם הענין של הנסיונות, שכן אין די בידיעת הבורא 'כי אתה ידעתי כי ירא אלקים אתה', שכן גם קודם העקידה כבר ידע השי"ת צדקותו של אברהם אבינו ושהוא ירא שמים, ושיוכל לעמוד בנסיון העקידה.

אמנם השלימות שזכה לו אברהם אבינו הנו דווקא על ידי מה שעמד בנסיון העקידה, ולא היה יכול להגיע למדרגה הזו מבלי נסיון העקידה. והוא לפי שאנו נמצאים בעולם העשייה, ובעולם העשייה הדרך לבוא לידי השלמות הרי זה רק על ידי עשייה בפועל. כי מה שהשי"ת יודע שהאדם יעמוד בנסיון, היינו שבפנימיותו הרי שכבר בא לידי שלמותו, וזהו בבחינת המחשבה, שבמחשבה בוודאי שאברהם אבינו כבר עמד קודם לכן בנסיון העקידה, וכמו שהשי"ת מעיד על אברהם אבינו קודם העקידה שיעמוד בנסיון.

כי ענין נסיון העקידה וכל ענין הנסיונות בשלימות אינו כדי שהשי"ת יראה אם יוכל לעמוד בנסיון, שהרי השי"ת יודע מה שנעשה בפנימיות האדם, והוא יודע שהאדם יעמוד בנסיון, שבמחשבה עובר אברהם אבינו את נסיון

שאנו נמצאים בעולם העשיה, ולכן הכל נפעל על ידי המעשה.

ואיתא שגם על הרמת היד לעשות מעשה חסד עם העני, גם על מעשה זה נותנים שכר בעולם העליון, לפי שעל כל טובה שעושה עם השני נותנים לו שכר.

במו כן, כשאחד הולך ברחוב ופוגשו יהודי והוא שואלו כיצד הולכים למקום פלוני, יש חילוק גדול בין מי שעונה בפה שילך שתי רחובות לצד ימין ולאחר מכן שילך לצד שמאל, לבין מי שמראים לו ביד שילך שתי רחובות לצד ימין ואז ילך לצד שמאל, ומהו החילוק, לפי שבעולם המעשה - העיקר הוא המעשה, ומשום כן כל משהו מירחה שמורח לקיום המצוה, הרי זה יותר חשוב ומרובה.

בן אנו רואים, שהשי"ת ציוונו ליטול את האתרוג בסוכות, ולכאורה ישאל השואל, מהו הנפקא מינה לפני השי"ת אם הוא נוטל לידי אחרו או לימון, ובאמת שלפני השי"ת אין חילוק בדבר, אבל בעולם המעשה, הלימון אינו אתרוג, והמצוה היא נטילת האתרוג.

וזהו הענין מה שצריכים לעבור את הנסיונות, לא משום שהשי"ת צריך לבדוק את האדם, שכן השי"ת

מה שנוגע לנו הוא, שכל נקודה של מעשה הרי זה משלים את המעשה, שחמשת האצבעות הם כנגד הה' של שם הוי"ה, ואין הכוונה כפשוטו שהרי זה חמש שהוא בנימטריא ה'.

הענין בזה הוא, שהרי אין לנו השגה מהו המעשה, אבל בעולם העשיה נפעל הכל על ידי המעשה, ועצם פשיטת היד הרי זה בכלל שלימות העני, שאם היה אומר לעני, הכסף נמצא על השולחן וקח לך את הממון, הרי זה חסרון במעשה נתינת הממון, כי שלימות המעשה הנו ברוקא על ידי נתינת הממון ליד העני.

כי כשנותן לעני הצדקה באופן שאומר לעני שיקח את הממון בעצמו, הרי זה חסרון במעשה, לפי שבעולם העשיה צריך שיהיה שלמות בה'מעשה', והאר"י הק' ידע מה שנפעל על ידי כל משהו של המעשה.

אנו יודעים רק מהו עיקרי המעשה, שלנו נראה שאין שום חילוק בין הנותן לעני את הממון בידו למי שאומר לו שיקח את הממון מהשולחן, אבל האר"י ל ידע שיש חילוק גדול בין הנותן הממון לעני בידו למי שאומר לעני שיקח לבדו את הממון, והחילוק הוא במעשה, לפי

וזהו טעם שני מה שהיה אברהם
אבינו צריך לעמוד בכל
הנסיונות.

להודיע כמה היא חבתו של
אברהם אבינו. מבאר
הרבינו יונה: היה מנסהו לגלות
לבריות כי ירא אלקים הוא אברהם
ושלם בכל המדות. מלשון הרבינו
יונה משמע כמעט השני שפירשנו,
שמעם הנסיונות היתה בכדי לגלות
לבריות כיצד עמד אברהם אבינו בכל
הנסיונות ושיוכלו ללכת בדרכיו.

גם מפורש בדבריו מה שנתבאר
לעיל טעם עשרת הנסיונות, ואין
די בנסיון אחד, כמה שכתב 'כי ירא
אלקים הוא אברהם ושלם בכל
המדות'. מה הכוונה 'שלם בכל
המדות', אלא מכיון שעל ידי עשרת
הנסיונות ניסו את אברהם אבינו בכל
חלקי נפשו, לפי שיתכן הדבר
שהאדם יהיה לו מסירות נפש
שימסור נפשו למיתה עבור כבוד
שמו, או לשחוט את בנו יחידו, אבל
עדיין אין די בדבר, כי השי"ת מבקש
מהאדם את השלימות.

גם מי שמתפלל בכוונה ולומד
בהתמדה, אם הוא לקוי במידת
הגאווה, הרי זה יותר גרוע. לפי שעל

יודע כל תעלומות ליבו של האדם אם
יעמוד בנסיונות או לא, אלא בכדי
שיעבור האדם הנסיונות בעולם
המעשה.

עוד ענין יש כמה שצריכים לעבור
נסיונות בפועל, וכמו שהיה
אצל אברהם אבינו, ואין די כמה
שהשי"ת יודע אם יעמוד בנסיונות או
לא, והוא בכדי שיהיה מזה חזוק
לדורות, שכאשר הדורות הבאים
לומדים ויודעים מה הם הנסיונות
שעבר אברהם אבינו ועמד בהם, הרי
זה חזוק לדורות הבאים לעמוד
בנסיונות.

והנה אם כל ענין הנסיונות היה רק
בכדי לבדוק את אברהם
אבינו אם יעמוד בנסיון, לא היה
נשאר מזה דבר לדורות, שאף
שאברהם אבינו היה ירא אלקים, אבל
כיצד נוכל לנו לקחת מזה חזוק.

אכן ממה שהתורה מפרשת את
הנסיונות שעבר אברהם אבינו
בפועל ממש, והדברים מפורשים
בדברי חז"ל. בזה אנו מתרגלים
להתבונן כמה שאברהם אבינו מסר
את נפשו עבור כבוד שמים, ומזה
נבוא גם אנו לידי מסירות נפש.

תפילתו באותה אופן גם כשאין איש רואהו, לפי שמצפים בכל העולמות לתפילתו, והוא מכוין בתפילתו מילה במילה באמת.

אבל הרי תפילתו מליאה גאוה, אלא שאין זה גאוה גסה, שהמתגאה הראשון הרי זה גאוה גסה, ומי שבא לידי גאוה זה אין זה הנהגה אנושית כלל, שהוא מתפלל בהתלהבות עם תנועות רק בכדי שיאמרו עליו שהוא מתפלל כראוי, ועל גאוה זו אין מדברים כלל, שהרי הוא אדם קטן "אֶמְעַטְשָׂאֲלֶעָ" אבל השני יש בעבודת תפילתו עבודה, אלא שהוא מליאה בגאוה.

גאונותו של מי גרועה יותר?, הנה זה פשוט שהשני הוא בעל מדריגה גדולה בעבודת התפילה יותר מהראשון, שהראשון הוא סתם שקרן ורמאי "סְתָם אֶ בְּלֶאֱפֶר אֶ שְׁוִינְדְלֶעָר...", והשני יש בו מעלות, אלא שיש בו ממידת הגאוה.

אבל מסתבר, שגאוותו של השני היא גאוה קשה יותר. שכן הראשון אין בו מאומה מלבד שקר ורמאות, אבל השני הוא בעל גאוה באמת, שהוא יודע מהו גדלות, כי הראשון אינו מדמה שהוא בעל מעלות ומדריגות, וכל כוונתו הוא רק לרמות את הבריות, וממילא הוא יותר קרוב אל האמת, שלכל הפחות

ידי מה שהוא לקוי במידת הגאוה, ממילא אין תפילתו תפילה ראויה, ואין לימודו לימוד התורה כראוי, לפי שהוא מכוין הרבה בתפילתו שהשני יראה אופן תפילתו.

המבטחן לבדוק את עצמו אם הוא מתפלל בכדי שהשני יראה עבודת תפילתו, הוא שיראה בעצמו כיצד נראית תפילתו כשאין השני רואהו. האם בשעה זו הוא מתפלל כפי שנראית תפילתו בבית המדרש, או שמא בשעה זו נראית תפילתו באופן אחר, ובוה יבדוק עצמו אם יש בו הגאוה שהוא מבקש שכל אחד יראה עבודתו בשעת התפילה.

יש במידת הגאוה אופן נוספת של גאוה, "אִיין אִידֶעֶלְעֶרַע גְּאָוָה". שאין הגאוה במה שיש לו הרצון שהשני יראה את תפילתו. ובאמת גם כשאין מי שרואהו בשעה שמתפלל נראית תפילתו בדיוק כמו בשעה שכל אחד רואהו, ואעפ"כ תפילתו מליאה בגאוה.

כי כאשר הוא נעמד להתפלל עולה בליבו המחשבה שכשהוא מתפלל מתנועעים כל העולמות העליונים, וכי לתפילתו מצפים בשמים. ומה שאמרו חז"ל שהקב"ה מתאוה לתפילתם של צדיקים הכוונה אליו, לתפילה שלו. ומאחר שהכוונה הוא לתפילתו, ממילא יהיה

לחיות באופן שהוא מרמה את עצמו. כי מי שמרמה את עצמו, יתכן שיחיה בעולם מאה ועשרים שנה, ואינו חי כלל את חייו, אלא הרי הוא חי חיו של השני, שהוא מדמה שהוא אדם אחר.

ענין זה אנו מוצאים בבית המשוגעים רח"ל, שיש שם אנשים שהם מדמים שהם אנשים אחרים, שהם שלמה המלך וכדומה. כמו שהיה מעשה אצל יהודי אחד, שהלך ואסף כמה שולחנות, ועל השולחנות הניח כמה כסאות, ועלה על השולחן ומשם עלה על הכסא, וכאשר התיישב על הכסא התמלא שמחה, לפי שדימה שהוא שלמה המלך, שהוא צריך לשבת על כסא המלכות, ומאחר שכל השגתו בכסא המלוכה הוא ישיבה במקום גבוה, לכן הניח כסא על השולחן ושם הוא יושב כשלמה המלך בשעתו, ובוה מצא מרגוע לנפשו.

כך חי אדם זה את חייו באופן שאינו יודע מי הוא, ומדמה הוא שהוא שלמה המלך בשעתו. כמו כן יתכן שיחיה האדם את ימיו ושנותיו באופן שה'אני' שבתוכו מת לגמרי, והוא מדמה שהוא אדם אחר לגמרי.

רק שמי שיושב על הכסא שעל השולחן, הרי הוא צריך לרופא.

אינו מרמה את עצמו. מה שאין כן, השני מדמה עצמו שאכן יש בו מעלות מיוחדות, וממילא הוא גם מרמה את עצמו.

השני יותר גרוע, שכן מי שמרמה רק את האחרים הרי הוא שקרן ורמאי וגונב דעת הבריות, אבל לפחות הוא יודע האמת מהו, אלא שהוא שקרן, והוא עושה מעשה עשוי, שצד את האחרים על ידי מעשיו, אבל לכל הפחות אינו מרמה את עצמו.

אבל השני מרמה גם את עצמו, ונמצא שכל מהותו הוא השקר עצמו. הראשון רק אומר שקר ומשתמש עם שקר, אבל השקר אינו מקיפו, ואינו שולט בו, והוא כגנב, שהגנב יודע שאין המזון שלו, אלא שהוא גונב את השני.

כמו כן הגונב דעת הבריות יודע שאין בו מעלות, אלא שהוא מרמה את הבריות, אבל מי שמדמה שאכן בעל מדריגה הוא, הרי הוא דומה למי שמדמה שממונו של השני הוא שלו, וזהו מצב הרבה יותר גרוע, שהשקר נכנס בו, והוא נעשה למהות של שקר.

משני בחינות אלו צריך האדם להרחיק עצמו, שלא לרמות את האחרים, ויותר מזה יזהר שלא

אדם זה הרי הוא דומה למו
שבשעת הבר מצוה לקח
רפואה שעל ידי כן הוא נרדם לכל ימי
חייו, שבוה הוא מאבד את כל ימי
חייו, ויתכן לישון כל ימי חי האדם
ללא שינה, על ידי מה שחייו הם מבלי
להכיר את עצמו ומהותו, והוא חי
חיים של איש אחר לגמרי.

כיצד באים לידי כך?, חלק גדול
מהאנשים שבאים לידי מצב
זה הוא על ידי מידת הגאווה, שבגלל
מידת הגאווה אין האדם חי כפי מה
שהוא "מען וייל גישט לעבן מיט זיך".
לפי שכשיחיה עם עצמו, לא יוכל
להתגאות על האחרים. מפני זה הוא
יוצא מעצמו, שהוא בעצמו ובמהותו
הולך לישון, והוא חי חיים של
אחרים. שהוא חי חיים של אדם
שאינו בנמצא, ואז הוא מדמה שהוא
יותר טוב ויותר נעלה מכל שאר בני
האדם.

על ידי מה שהאדם חי באופן זה
הרי זה בבחינת יגע לריק ויולד
לבהלה, שכל חייו הם לריק ולהבל,
מאחר שבעצם אין הוא חי כלל
בעולם, שאינו מניח תפילין ואינו
מתפלל, וכל מעשיו הם מעשים של
אדם אחר, ואילו את עצמו אינו רוצה
כלל להכיר, וכאשר לרגעים הוא בא
להכרת האמת, הרי הוא שונא את
עצמו.

אבל מי שחי ומדמה שהוא הגיע כבר
למדריגות, אף שאינו הולך לרופא,
אבל האמת שצריך הוא לכך, שאף
שאינו עולה במציאות בפועל על
גבי שולחנות וכסאות, אבל
במחשבתו הוא חי באופן זה, שהוא
מדמה שהוא בעל מדריגה גדולה.

לפעמים יש מי שמדמה שכבר
הגיע במדרגתו לכל
הפחות כרבי עקיבא איגר, ואמנם אין
הוא מדמה שהוא רבי עקיבא איגר
בעצמו, אבל כשנרשום כל המעלות
שהוא מדמה שכבר הגיע למעלות
הללו, הרי זה לכל הפחות כמעלותיו
של רבי עקיבא איגר, שהוא מדמה
שכל ענין של תורה שהוא שומע הרי
הוא משיג מיד בפעם הראשונה, וכל
דבר הקשה הוא רואה מיד את הקושי
שבו, ויש לו ידיעות וזכרון טוב, והוא
מבין יותר טוב מכל אחד.

אילו היה חושב גם שהוא רבי
עקיבא איגר, היו נותנים לו
תרופות, אבל אין הוא חושב כך, אלא
שכפי המדריגות שהוא זוקף לעצמו,
הרי הוא כרבי עקיבא איגר. נמצא
שבכל ימיו ושנותיו הוא חי כאדם
מת, והוא חי בתוך אדם אחר, שהוא
חי בחלום, ואינו חי בתוך עצמו, שאין
הוא מכיר כלל את עצמו, ובוה הוא
מאבד את כל חייו.

שבראו השי"ת, והוא שמח ומאושר באופן שברא אותו השי"ת, שרבי עקיבא איגר יהיה רבי עקיבא איגר, והוא יחיה את חייו כפי מה שהוא, ויהיה שמח במה שהוא.

בשיחיה האדם מתוך אמונה וביטחון, יחיה מתוך חיות, ואז יעבור את ימי חייו באופן הראוי, וכל מה שהוא עושה הרי הוא עושה לעצמו, ואין הוא בכעס על העולם, ולא העולם כועס עליו, הוא מתאים לעולם והעולם מתאים עצמו אליו, ועל כל עליה שנותנים לו בבית הכנסת הרי הוא אומר יישר כח לגבאי, ואם יתנו לו גלילה יודה לגבאי על זה, שהרי נותנים לו שכר כנגד כולם, ואינו רואה בזה איזה פחיתות הכבוד, שלפעמים השני מתכבד בגלילה ולפעמים הוא מתכבד בגלילה, ואינו רואה בזה שום חסרון, ואדרבא, הרי יש בזה שכר גדול.

הרי אילו היו מכבדים את רבי עקיבא איגר בגלילה, רבי עקיבא איגר היה מקבלו בכבוד, אבל כשנותנים גלילה למי שמדמה שהוא רבי עקיבא איגר, הרי זה פגיעה גדולה בכבודו.

אם תדמו שענין זה שייך אצל אנשים שאינם ברי דעת אלא

אם אחר יזכיר לו מיהו באמת, הרי הוא כועס על השני, לפי שהזכיר לו את מי שהוא אינו רוצה להיות, שהרי הוא מבקש לברוח מהאדם הזה, ואילו השני מבקש להזכירו מיהו באמת.

לדוגמא: כשהגבאי בבית המדרש מכבדו בכיבוד שהוא ראוי לו על פי מציאותו, ולא לפי הרבי עקיבא איגר שחי כאן. כאשר הגבאי מזכיר לו מי הוא באמת, הרי הוא בא לידי שנאה על הגבאי, לפי שהוא מבקש לחיות רק עם הרבי עקיבא איגר שבו, ועל ידי כן הוא מאבד את חייו על חינם.

כאשר הוא בא לרגעים מספר לידי הכרת האמת, אזי לא יוכל לסבלו, ועל ידי כן מגיע לידי שברון גדול, שהוא מכיר שהוא אינו מחצית רבי עקיבא איגר, ואת מי שהוא באמת הרי הוא שונא, ואז לא יהיה לו ברירה כי אם לבוא קרוב לידי מאבד עצמו לדעת רח"ל על ידי שזרוק עצמו למים, וכבר היו לעולמים.

שורש הדבר הוא, לפי שהאדם מתיירא מפני עצמו, ושורש הפחד הוא, משום שחסר לו האמונה והביטחון בה', שאילו היה לו אמונה וביטחון, לא היה בא לידי הפחד, לפי שהוא יודע שטוב לו לחיות באופן

לכן הוא בורח מעצמו לחיות חיים של איש אחר.

אנו רואים לפעמים ילדים כבני שמונה או תשע שנים, שכאשר הם שוכבים על מיטתם קודם השינה, הם מדמים שהם מנהיגים עכשיו רכבת גדולה שיש לה חמש עשרה קרונות, והוא - הילד מנהיג את הרכבת. ועד לרגע שהם נרדמים הם חיים מתוך הנאה, כשהם יושבים על גבי הרכבת שנוסעת על פסי הרכבת.

לפי שאביו קנה לו לקראת חנוכה רכבת שנוסעת על גבי פסי רכבת, ואצל הקטן אין זה כמשחק בעלמא, אלא הרי זה מונח לו בראשו, ולפני שהוא נרדם אין הוא חושב מהרכבת הקטנה שקנה לו אביו, אלא במחשבתו הוא יושב ברכבת גדולה ומנהיגה.

יש קטנים שחושבים שהם יושבים על גבי עראפלאן של אלף איש, והם מנהיגים את העראפלאן, והם נרדמים מתוך מחשבה זו. ויש קטנים שהם מנהיגים עראפלאן שיש שם חמישים אלף איש. ועל אף שהם יודעים שאין מציאות כזו, אבל כשהם שוכבים על מיטתם הם מדמים שהם מנהיגים עראפלאן ועליו חמישים אלף נוסעים, וכל החמישים אלף איש באים לתת לו יד, ומתוך מחשבה מתוקה זו הם נרדמים.

שאינם חולים כל כך עד שהם צריכים לרופאים, אבל מציאות זו שייכת רק לכמה אנשים חסרי דעת, שהם משוגעים בכוח ולא בפועל, אין הדבר כן.

דעו לכם שמקצת מחולי זה נמצא אצל כל אחד ואחד, אצל אחד יותר ואצל אחד פחות, והדבר תלוי במידות האדם וביראת שמים של האדם, שכפי מה שהאדם משפר את מידותיו ואת היראת שמים שבו, עד כמה שהאדם מתחזק באמונה וביטחון בה', כך יתרחק יותר ממחלה זו.

הגורמים למחלה זו הוא מה שאין האדם שבע רצון מעצמו, ומבקש לחיות חיים של אדם אחר. ומה שאין האדם שבע רצון מעצמו הוא, לפי שהאדם מבקש לחיות שלא כפי מה שהוא, ואינו סומך על החלק שנתן לו הש"ת, שכביכול לא ברא אותו כפי מה שהוא ראוי לו.

אמנם אין חושבים כך בפועל, אבל במוח עולה מחשבה כזו, שאם היו שואלים בבית דין של מעלה לדעתו קודם יצירתו כיצד מבקש הוא להיראות, היה מבקש שיהיה באופן אחר לגמרי, שיהיה לכל הפחות כרכי עקיבא איגרי, וכאשר מתחיל לכאוב לו מה שהוא נראה כפי מה שהוא,

בא לדמיון שהוא חצי רבי עקיבא איגר, שיש מי שמדמה שהוא חצי רבי עקיבא איגר, ויש מי שמדמה שהוא גענעראל שמפקד על אלפי חיילים.

שורש הכל הוא מה שאין הוא יכול לחיות עם עצמו, ולכן הוא נכנס לדמות אחרת שהוא חי את חייו, ולזה באים על ידי חיפוש הכבוד, ועל ידי מה שחסר לו באמונה וביטחון בהשי"ת.

שורש מחלה זו הוא כשורש מחלתו של מי שמדמה שהוא חצי רבי עקיבא איגר, אבל החילוק הוא - שזהו דמיון של קמץ כבן תשע שנה, והוא מדמה כן רק בשכבו על מיטתו קודם שנתו, ואילו השני מדמה כן מרגע השכמתו בבוקר ועד לרגע שהוא נרדם.

ומהו הדרך לצאת מתוך מחלה זו של החלום והדמיון?, שהרי מי שאינו יוצא מדמיון זה, הרי הוא

זָכָה וְזָכָה אֶת הָרַבִּים, וְזָכָה הָרַבִּים תְּלֹוֹי בּוֹ

היות שזכינו ב"ה והגליון השבועי מופץ בכמה ערים, יש הזדמנות למי שליבו חפץ לזכות את הרבים ולקחת חבל בהוצאות ההפצה של הגליון בעירו, ויבוא על שכרו.

אפשר לפנות למערכת חידו"ת של רבינו,
למספר טעלעפאן 9 EXT 1-718-854-2290.

בברכה והערכה
מערכת החידו"ת של רבינו